

ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Γκορέζης Παναγιώτης
Επιστημονικός Συνεργάτης ΑΠΘ

Μπέλλου Βικτώρια
Επικ. Καθηγήτρια ΠΘ

ΑΝΤΙΛΗΨΗ

Αντίληψη

Διαδικασία λήψης & ερμηνείας των ερεθισμάτων του περιβάλλοντος

- Βοηθούν στην επεξεργασία και κατάταξη των ερεθισμάτων του περιβάλλοντος
- Η αντίληψη της πραγματικότητας είναι μοναδική για κάθε άτομο. **Γιατί;;;**

Η διαδικασία της αντίληψης

Αισθήσεις

- Μηχανισμοί: όραση, όσφρηση, γεύση, αφή, ακοή
- Αριθμός ερεθισμάτων.....
- Οι αισθήσεις υπόκεινται σε περιορισμούς. Άρα, τα ερεθίσματα του περιβάλλοντος προκαλούν αισθήσεις τον άνθρωπο, μόνο εάν αυτός έχει αναπτύξει μηχανισμούς ικανούς να τα δεχθούν.
- Η απόκτηση συνείδησης αυτών ή μη εξαρτάται από την προσοχή

Προσοχή

Παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία της προσοχής:

- Μέγεθος
- Ένταση
- Συχνότητα
- Αντίθεση
- Κίνηση
- Αλλαγή
- Νεωτερισμός

Αντίληψη

Τρόπος με τον οποίο οργανώνουμε κι ερμηνεύουμε τα ερεθίσματα που έχουν περάσει από τα φίλτρα της προσοχής μας

Οργάνωση της αντίληψης: διαδικασία ομαδοποίησης των ερεθισμάτων του περιβάλλοντος σε αναγνωρίσιμα πρότυπα

Αρχές ομαδοποίησης:

- Μορφή – φόντο
- Ομοιότητα
- Γειτνίαση
- Ολοκλήρωση

Χαρακτηριστικά που επηρεάζουν την αντίληψη

- Χαρακτηριστικά του παρατηρούμενου ατόμου
(εμφάνιση, επικοινωνία – body language, θέση)
- Χαρακτηριστικά της κατάστασης
(κουλτούρα της οργάνωσης, οργανωσιακή δομή)
- Χαρακτηριστικά του παρατηρούντος
(αυτογνωσία, γνωστική συνθετότητα, κατάσταση παρακίνησης, συναισθήματα, προηγούμενη εμπειρία)

Σφάλματα αντίληψης - Στερεοτύπηση

Κατάταξη ατόμων σε κατηγορίες με κριτήριο ένα ή δύο γνωρίσματα ή χαρακτηριστικά που τους αποδίδονται (π.χ. φύλο, ηλικία, θρησκεία, εθνικότητα, επάγγελμα)

Σφάλματα αντίληψης – Αποτέλεσμα φωτοστεφάνου

Τάση να επιτρέπουμε σε ένα χαρακτηριστικό ενός ατόμου να επηρεάσει τις αντίληψης μας για άλλα χαρακτηριστικά του ή συνολικά για την προσωπικότητά του

(π.χ. εξωτερική εμφάνιση, κοινωνικότητα)

Σφάλματα αντίληψης – Άμυνα της αντίληψης

Αντίδραση σε ερεθίσματα που θεωρούμε απειλητικά ή ενοχλητικά

(αγνόηση, τροποποίηση, άρνηση αλλαγής)

(π.χ. προτάσεις προϊστάμενου, αρνητικά σχόλια συναδέλφων)

Σφάλματα αντίληψης – Επιλεκτική αντίληψη

Διαδικασία συστηματικού αποκλεισμού πληροφοριών που δε θέλουμε να ακούσουμε

Είναι επίκτητη αντίδραση. Προκύπτει από την προηγούμενη εμπειρία μας

Αντίδραση σε ερεθίσματα που θεωρούμε απειλητικά ή ενοχλητικά

(π.χ. προτάσεις προϊστάμενου, αρνητικά σχόλια συναδέλφων)

Σφάλματα αντίληψης – Προβολή

Τάση να αποδίδουμε τα συναισθήματα και τα χαρακτηριστικά μας σε άλλους

Η προβολή χρησιμεύει ως μηχανισμός άμυνας που μας βοηθά να προστατεύσουμε τον εαυτό μας, καθώς αντιμετωπίζουμε τους άλλους ως «ατελείς»

(π.χ. καθυστέρηση στη δουλειά)

Σφάλματα αντίληψης – Αυτοεκπληρούμενη προφητεία

Αυτοεκπληρούμενη προφητεία ή Φαινόμενο Πυγμαλίωνα

Εξηγεί πως οι προσδοκίες ενός ατόμου για τον τρόπο που τα άλλα άτομα θα πρέπει να συμπεριφερθούν μεταβιβάζονται με ποικίλους τρόπους και «πείθουν» τελικά τα άτομα αυτά να συμπεριφερθούν με τον προσδοκώμενο τρόπο

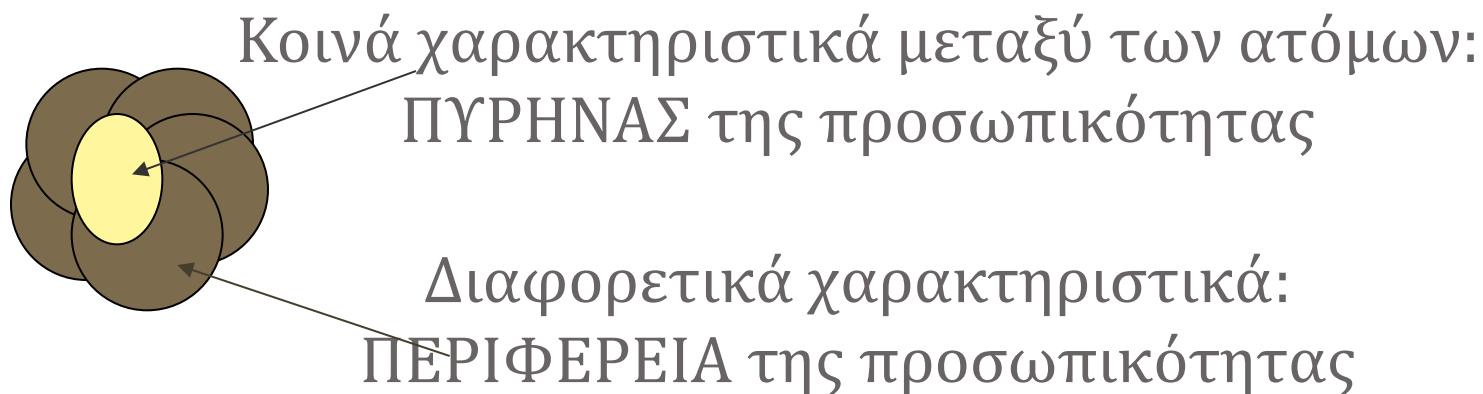
(π.χ. προσδοκίες απόδοσης)

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Προσωπικότητα

Το σύνολο εκείνων των χαρακτηριστικών της συμπεριφοράς, έμφυτων ή επίκτητων, που διακρίνουν κάθε άτομο και που παρατηρούνται στις σχέσεις του με το περιβάλλον και την κοινωνική ομάδα

Μοναδικός τρόπος με τον οποίο σκέπτεται, αισθάνεται και συμπεριφέρεται ένα συγκεκριμένο άτομο

Προσωπικότητα

- Είναι η **αίσθηση** που έχουμε για τον εαυτό μας και που σχηματίζεται από κληρονομημένα χαρακτηριστικά και επιρροές από το κοινωνικό περιβάλλον
- Το σύνολο των τρόπων με τους οποίους αντιδρά ένα άτομο στους άλλους και αλληλεπιδρά με αυτούς

Θεωρίες της Προσωπικότητας:

Θεωρίες σύγκρουσης

Οι άνθρωποι είναι αναγκασμένοι να βρίσκονται συνεχώς ανάμεσα σε αντιμαχόμενες δυνάμεις

Μηχανισμοί άμυνας του εγώ:

- Εκλογίκευση
- Προβολή
- Απώθηση
- Ταύτιση
- Απόκρυψη – προβολή αντίθετου
- Εξιδανίκευση
- Αναπλήρωση

π.χ. «φακελάκι»

Θεωρίες της Προσωπικότητας

Θεωρίες ολοκλήρωσης του ατόμου

Τα άτομα δέχονται την επίδραση μίας μόνο δύναμης που τα ωθεί προς την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση του εαυτού τους

Μόνο όταν οι ευκαιρίες ανάπτυξης ματαιώνονται τα άτομα γίνονται απροσάρμοστα κι εκδηλώνουν αντικοινωνική συμπεριφορά

→ Η ζωή είναι μια εκδήλωση της εσωτερικής φύσης του ατόμου

Προσεγγίσεις της Προσωπικότητας

- **Νομοθετικές:** θεωρούν ότι η προσωπικότητα αποτελείται από **σταθερά** χαρακτηριστικά που μετρούνται
- **Ιδιογραφικές:** ενδιαφέρονται για την κατανόηση της **μοναδικότητας** των ατόμων και την ανάπτυξη της έννοιας του εαυτού. Θεωρούν την ανάπτυξη της προσωπικότητας ανοικτή διαδικασία

Νομοθετικές Θεωρίες:

Η Προσέγγιση των Πέντε Χαρακτηριστικών

- Εξωστρέφεια / εσωστρέφεια
- Προσήνεια / εχθρικότητα
- Ευσυνειδησία / απερισκεψία
- Συναισθηματική σταθερότητα / νευρωτισμός
- Ανοικτό μυαλό / κλειστό μυαλό

Χαρακτηριστικά Προσωπικότητας - Μοντέλο Προσωπικότητας των Πέντε Μεγάλων Παραγόντων

1. Εξωστρέφεια – ο βαθμός στον οποίο ένα άτομο είναι κοινωνικό, ομιλητικό, πρόσχαρο και άνετο στην επικοινωνία με νέους ανθρώπους
2. Προσήνεια – ο βαθμός στον οποίο ένα άτομο δύναται να τα πηγαίνει καλά με τους άλλους, να είναι συνεργάσιμο, να εμπιστεύεται και να συγχωρεί
3. Ευσυνειδησία – ο βαθμός στον οποίο ένα άτομο είναι υπεύθυνο, επίμονο, συνεπές και προσανατολισμένο στην επιτυχία

Χαρακτηριστικά Προσωπικότητας - Μοντέλο

Προσωπικότητας των Πέντε Μεγάλων Παραγόντων

4. Συναισθηματική σταθερότητα (\neq Νευρωτισμός) – βαθμός στον οποίο ένα άτομο δε βιώνει συναισθηματικές μεταβολές, είναι ήρεμο και αισθάνεται ασφαλές
5. Δεκτικότητα στην εμπειρία – βαθμός στον οποίο ένα άτομο έχει ευρύ πεδίο ενδιαφερόντων, είναι δημιουργικό και πρόθυμο να αποδεχτεί καινούργιες εμπειρίες-προκλήσεις

Χαρακτηριστικά Προσωπικότητας – Μοντέλο Κύριας Αυτό-αξιολόγησης

1. Έδρα ελέγχου - η πεποίθηση του ατόμου κατά πόσο τα γεγονότα/ τεκταινόμενα της ζωής του εδράζονται στις δικές του πράξεις και συμπεριφορές ή σε εξωτερικούς παράγοντες
2. Αυτο-εκτίμηση - η συνολική αξία που δίνει το άτομο στον εαυτό του ως άνθρωπος
3. Γενική αυτεπάρκεια - η αξιολόγηση του ατόμου αναφορικά με το πόσο καλά αποδίδει/πετυχαίνει στη ζωή του
4. Νευρωτισμός – η τάση του ατόμου να εξηγεί και να βλέπει αρνητικά τις καταστάσεις στη ζωή του

Ιδιογραφικές Προσεγγίσεις (Erikson)

- Τα οκτώ στάδια ανάπτυξης της προσωπικότητας:
- Εμπιστοσύνη ε. Δυσπιστίας – 1^ο έτος
- Αυτονομία ε. Αμφιβολίας – 2-3 έτη
- Πρωτοβουλία ε. Ενοχής – 4-5 έτη
- Εργατικότητα ε. Κατωτερότητας – 6-11 έτη
- Ταυτότητα ε. Σύγχυσης ρόλων 12-18 έτη
- Ενδόμυχες σχέσεις ε. Απομόνωσης – νέος ενήλικας
- Παραγωγικότητα ε. Απορρόφησης – μέση ηλικία
- Ακεραιότητα (ολοκλήρωση) ε. Απελπισίας – Τρίτη ηλικία